

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 10.—, za pol leta K 5.—, za četrt leta K 2.50. Posamezna številka 20 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 9 mark, za Ameriko 3 dolarja. Pošiljate na uredništvo in upravništvo Ljubljana, Šel'nburgova ulica št. 6. II. nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Izserati z enostopnimi petimi vreticami se razčunavajo, in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trkratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri desetletnih objavah po 12 vin. za vsakokrat. — Za razne objave št. stane petivretica 24 vin. — Reklam. so polbine proste. — Refrakura za pisma se ne sprejemlja.

Strokovno gibanje.

Mezdno gibanje lesnih in opekarskih delavcev g. K. Borna pri Sv. Katarini pri Trziču na Gorenjskem.

Kdo jih ne pozna v Trziču in okolici lesne delavce barona Borna. Žuljave roke, umerjeni koraki, resni obrazi, so pravi tipi gorskega proletarijata, ki mu je odmerjena naloga, da podira stoletna debela. Delo njihovo je težko, zaslužek vse prej nego zadosten. Dolgo so prenašali žalostno usodo, ne zavedajoč se svoje moči. Pa prišel je drugačen čas. Mogočni klic po organizaciji vseh brezpravnih mas je našel odmev tudi v oddaljenih gozdovih g. Borna, tam gori pri Sv. Katarini. V začetku so nekako nezaupno sprejemali ideje resnično delavske organizacije. Vsled posebnosti svojega dela oddaljeni tudi nazorom, katerih se je delavstvo po drugih krajih že zdavnaj oprijelo. No, led je sedaj prebit, organizacija je našla zveste člane med lesnimi in opekarskimi delavci v podjetjih g. Borna. V nedeljo, 30. marca, se je zbralo vse delavstvo z žag in opekarne na shodu pri Pelarju v Trziču. Obisk je bil nad vse povoljen. Shodu je predsedoval sodrug Valentin Vrhunc, poročal pa je sodrug Zore. V daljšem govoru je razmislil položaj, v katerem se nahajajo Bornovi delavci vseh kategorij. Narisal je pot, po kateri delavstvo lahko pride do boljših delovnih in mezdnih pogojev. Naravno je, da s tako plačo kot jo danes Bornovi delavci prejemajo, nikakor ne morejo več izhajati. V tem pogledu je treba takojšnje odpomoči. Tudi ono priboljšanje plač, katero je g. Borna pismeno naznanil organizaciji je nesprejemljivo. Tu je treba radikalne odpomoči, kajti beda razsaja vsak dan huje med lesnimi delavci. V dosego izboljšanja delovnih pogojev pa je potrebna solidarnost in disciplina vseh delavk in delavcev, kajti le izborna organizirana armada lahko izvojuje uspehe. Zato tovariši in tovarišice, bodite složni in edini, pa vam je uspeh zagotovljen. Sodrug Vrhunc je nato prebral spomenico, v kateri so bile obrazložene vse želje in pritožbe, kakor tudi predlog za povišanje delavskih plač. Navzoči so predlagano spomenico soglasno odobrili, ter izvolili takoj ss. Zore Viktor, Vrhunc Valentin, Zaplotnik Ivan, Švab Franc, Križaj Franc in Roš Marijo kot zastopnike k pogajanju zaradi zvišanja plače k g. Borna na Sv. Katarino. Odposlanec je sprejel v imenu g. Borna g. Sonbühler, kateri se je po predložitvi spomenice izjavil pripravljene, zvišati plače delavcem za 35 odstotkov. Ker so pa zastopniki delavstva izjavili, da se s takim povišanjem ne morejo zadovoljiti, ter da vztrajajo neomajno na svojih v spomenici navedenih zahtevah, je g. Sonbühler povabil k pogajanju g. barona. Ko so le temu delavski zaupniki pojasnili položaj njegovega delavstva, se je po vsestranski obravnavi delavskih pogojev sklenil naslednji

dogovor

sklenjen med baronom K. Bornom v navzočnosti g. Sonbühlerja, ter med Osrednjim društvom lesnih delavcev in sorodnih strok za Slovenijo v Ljubljani, zastopnikom po predsedniku Zore Viktorju iz

Ljubljane, gosp. Valentin Vrhuncem iz Trziča ter zaupniki: Ivan Zaplotnikom, Marijo Roš, Franc Švabom in Franc Križajem, ki se glasi:

Vsem delavcem, ki so zaposleni pri podjetju g. barona Borna, na žagi in v opekarni v Pristovi, žagi na Buterhofu, kakor tudi drvarjem se zvišajo njihove mezde za 100 odstotkov od 1. aprila 1919 dalje.

Plača se izplačuje vsakih 14 dni. Vsako čezurno delo se plača s 50 odstotki poviška.

Organizacija lesnih delavcev se priznava, ravnotako njeni zaupniki.

Stanarina se bo odslej dogovorno med obema strankama plačevala za družino, ki ima v najemu stanovanje, luč (brez žarnic) in drva po 15 K na mesec. Samski z istimi udobnostmi pa 7 K 50 vin. na mesec.

Organizacija se zaveže, da podvzame vse korake, da se v podjetjih enakih strok vpelje osemurni delavnik.

Gozdnim delavcem vseh kategorij se zniža delovni čas od 11 ur dnevno na 10 ur dnevno.

Predležeče določbe stopijo s 1. aprilom 1919 v veljavo ter imajo provizoričen značaj. Kakor bi bilo delavstvo vsled naraščajoče draginje upravičeno, ponovno predložiti svoje zahteve, prav tako se bodo v slučaju pocenitve življenjskih potrebščin, sporazumno z gospodom baronom Bornom in organizacijo lesnih delavcev, regulirale delavske plače.

Sv. Katarina, dne 30. marca 1919.

Slede podpisali.

Tovariši, lesni delavci! Organizacija je v vsakem oziru častno izvršila svojo nalogo. Na vas pa je ležeče, da si pridobljeno izboljšanje ne samo obdržite, ampak tudi izboljšate. Nikdar ne pozabite, kaj ste svoji organizaciji dolžni, ter pokažite zlasti tržiškemu delavstvu, da puste ceniti svojo organizacijo. Postali ste takorekor predbojevniki tržiškega proletarijata, zato to častno mesto ne smete nikdar in za nobene ceno izgubiti. Pokažite vsem svojim tovarišem, naj bodo kjerkoli zaposleni, da ste postali vredni člani one velike delavske družine ponižanih in izkoriščanih. Med vami ne sme biti nikogar, ki ne bi bil član organizacije lesnih delavcev, ki je v kratkih tednih pokazala, da je edino prava zastopnica brezpravnih trpinov. Tovariši in tovarišice! Stopajte krepko naprej po začrtani poti, nikogar ne sme biti med vami, ki bi omahoval. Vsi krepko naprej za močno strokovno organizacijo!

Stopite jim na prste.

Čehi so praktični ljudje, to kaže njihova trgovina in njihova politika. Tudi oni imajo, kakor mi in ves ostali svet, svoje zaloge vojnih dobičkarjev, imajo svoje navijače in razne prekupčevalce in verižnike, ki še sedaj ne mirujejo ter venomer nadaljujejo svojo obrt. Med češkim ljudstvom je vsled tega nastalo silno ogorčenje in nevarno gibanje. Vlada se je odločila za energičen čin. Predložila je narodni skupščini zakonski načrt, naj se osnujejo ljudska sodišča za presojo cen. Kdor je bil kdaj od kakega češkega Ceneta Navijača navit in opeharjen, bo smel pri tem

ljudskem sodišču zahtevati, da se preišče, za koliko ga je navijač opeharil. Mislimo si lahko, koliko pravn bo nastalo iz tega.

Ne bomo priporočali ravno tega sredstva, marveč se nam zdi uspešnejše, da se to navijaško rokodelstvo s silo zatire. To je potrebno ne le iz ozirov žaljene pravčnosti, marveč tudi zato, da ljudstvo vidi moč in voljo avtoritete, ki je pripravljena proti krivici nastopiti tudi z najbolj energičnimi sredstvi. Žaljeni pravni čut ljudskih mas dobi tako svoje zadoščenje in rod navijačev bi bil na radikalen način kmalu iztrebljen.

Naše oblasti menda vedo, kje so zbirališča teh krvososov. Prav lahko jih je najti. Ni ti treba čakati, pa prisede k tebi takle Cene Navijač in ti ponudi 1 vagon masti. Ko bi se policijski organi le malce zgenili — in bodo se, ko bodo imeli zato pooblastilo — pa bo cela karavana teh navijačev marširal v zapore. In sodišča naj bi jih potem tudi temu primerno sodila na težke kazni po zaporih in ječah ter na prisilno delo. Na noben način se taka kazen ne sme spremeniti v denarno globo. Navijač bo globo plačal, potem pa ljudi še bolj drl, da nadomesti plačano globo.

Najstrožje kazni pa treba tudi za ljudi, ki pri nas pokupujejo živino ter jo za ogromen Judežev denar utihotaplajo v sovražne dežele, medtem ko pri nas primanjkuje živine.

Vlada bo tu imela hvaležno polje. S takimi odredbami se ne bo zamerila nikomur, razen tistim, ki so zreli za vislice.

Predlog

nar. poslanca sodr. Antona Kristana in tovarišev v zadevi prehrane.

Podpisani vlagajo sledeči predlog:

Vlada se pozivlja, da restringira naredbo ministra prehrane in obnove zemlje z dne 7. marca 1919, br. 2684 v zmislu rešenja ministrskega saveta z dne 27. februarja 1919 proglašeno svobodno trgovino v toliko, da pasivne zemlje naše države v svojih vladah oziroma pod vladino kontrolo in avtoriteto stoječih organizacijah nabavijo oni kontingent življenjskih potrebščin, ki se zanje kot nujno potrebne ugotovi do prihodnje žetve. V deželah, kjer so bile dosedaj aprovizijske organizacije, naj le-te ostanejo še v naprej v veljavi in naj bodo poverjene z izvrševanjem vseh onih poslov, ki so jih imele doslej. V deželah, kjer so bile dajatve življenjskih potrebščin racijonirane, naj iste postanejo prav tako racijonirane, kot so bile, le zvišajo naj se dajatve od 50 do 100 doseganje količine.

Za nakup življenjskih potrebščin za pasivne kraje naj se razdele aktivni kraji v rajone, v kojih sme poedina pasivna dežela kupovati. Za nakup se določijo sporazumno s pristojnimi oblastmi maksimalne cene.

Moka oziroma žito, ki se nahaja sedaj v mlinih in pri komisijonarjih v aktivnih deželah in tudi drugod, v kolikor ni ta last javnih aprovizacij, prav tako mast in slanina, ki se nahaja pri veletržcih, veleproducentih in komisijonarjih, naj se zapleni, pri pasivnih deželah in armadi ter

se plača po cenah, ki jih prizadete oblasti določijo.

Predlogu naj se prizna v smislu § 101. nujnost.

Utemeljevanje: Vsled svobodne trgovine rastejo zadnje čase cene živil neverjetno brzo in visoko; podvojile, oziroma potrojile so se že. Delavsko ljudstvo, stalni nameščenci in konzumenti sploh, so zelo ogorčeni nad nastalim položajem. Odpomoč je nujna, zlasti za pasivne zemlje, in če more nastati položaj, ki bo nevaren redu in miru v državi.

Organizacija delavskih svetov.

Na Dunaju je razpravljala državna konferenca delavskih svetov o organizaciji delavskih svetov za celo Nemško Avstrijo. Sklenilo se je, da se do 15. marca morajo izvoliti povsod novi delavski sveti. Vsi industrijski kraji, ki še teh nimajo, morajo iste takoj ustanoviti. Na tej konferenci se je vpostavilo provizorično državno zastopstvo delavskih svetov in se je izdelal sledeči statut za njih sestavo:

Namen in naloga delavskih svetov je, da izrazijo voljo vsega delavnega ljudstva v političnem in gospodarskem oziru in mu na ta način dajo možnost, da se direktno udeležuje politike. Krajevni delavski sveti sestojijo iz izvoljenih zastopnikov: 1. fizičnega in duševnega delavstva obeh spolov, vseh obratov in stanov. Izvoljen je lahko vsak, ki smatra za cilj odstranitev kapitalističnega načina produkcije, razredni boj za sredstvo v svrhu emancipacije delovnega ljudstva, in spada v svojo stanovsko organizacijo ter je star čez 20 let; 2. izvoljenih zastopnikov vojaškega sveta; 3. voljenih zastopnikov kmetijskega sveta; 4. vseh raznih lokalnih organizacij. Kot vodstvo krajevnega delavskega sveta se izvoli eksekutiva, sestojeca iz načelnika, zapisnikarja, blagajnika in njih namestnikov in štirih prisednikov. — Oni pod točko 2. in 4. označeni imajo samo svetovalni glas in se ne morejo voliti v eksekutivo.

Krajevnih delavskih svetov voljeni zastopniki tvorijo po gornjem vzorcu okrajne delavske svete, ti pa zopet deželne. Ti zopet tvorijo državno zastopstvo delavskih svetov. To zastopstvo voli iz svoje srede državni izvršilni odbor delavskih svetov s stalnim zborovanjem in sedežem na Dunaju.

Razmerje med delavskimi in drugimi delavskimi organizacijami je urejeno na sledeči način: 1. z lokalno delavsko unijo, ki je sestavljena iz vodstev vseh raznih krajevnih organizacij; 2. z vsemi na ta način sestavljenimi okrajnimi organizacijami; 3. deželnimi, in 4. s centralnim delavskim svetom.

Izvrševalnemu odboru je državna konferenca delavskih svetov po določitvi teh sklepov naročila, da se posvetuje o vprašanju glede kmetijskih svetov in predloži tozadevne predloge.

V Nemški Avstriji torej imajo povsod svoje delavske, vojaške in kmetijske svete, kjer jih pa še ni, se bodo ustanovili. Namen raznih »svetov« je jasen. Edino ž njimi se bo mogla izražati res prava, čista ljudska volja. Da pa to mora biti, mora reči vsak, ki je pravi demokrat in s tem tudi priznati, da se more ljudska volja le na tak način vedno najčisteje izražati, ne pa na način demokratizma-imperijalizma, ki so si ga zasanjali »gospodarji« tako, da končno res sami mislijo, da je demokratizem!

Delavske zahteve.

Zadnje čase je toliko javkanja od strani podjetnikov, da bi si marsikdo res kmalu mislil, da so delavci tisti, ki bodo ugonobili sobrate. Kakšni kriki se razle-

gajo pri bogato obloženih mizah, ko debatirajo o delavskih zahtevah. Gospodje prosim vas, pogledjte malo bolj jasno življenje našega delavca. Pridite enkrat v stanovanje delavske družine s petimi otroki, da boste videli, kako vaš delavec živi, kako izgledajo njegovi otroci, kako obrača in računa - računa njegova žena tiste krajarče, ki jih zasluži njen mož v Vašem obratu! Gospodje, ali vidite tiste velike številke po izložbah na oblekah. Ali kedaj Vaše žene povedo, kakšne so cene na trgu! Ah, seveda povedo, vsaj gotovo ne živite od božje besede. Tedaj računajte koliko porabite Vi in koliko plačate delavcem. Gospodje, vprašajte delavca, koliko si je mogel prihraniti ob času vojne? Nič si ni prihranil, pač pa veliko izgubil, izgubil je svoje moči, in izgubil ni moči le sam, ampak tudi njegovi otroci, žena; njegovi otroci hodijo kakor bi bili že otroci starčki. Ali imate še kaj srca gospodje, mesto da bi delavcu dali zaslužka toliko, da bi ne bilo treba stradanja v družini. In kričite, da vas bodo delavci uničili, uničili se boste sami, ako boste pustili da bodo t' vaši delavci drug za drugim šli v prezgodnji grob. Ali ni v razvoju industrije treba zdravih, dobro razvitih delavcev, če hočemo, da bomo industrijo dvignili. Vi, gospodje, ste ob času vojne obogateli, imate denar. Ali denar sam Vam ne bo pomagal če je res na tem, da naj bi se v Jugoslaviji industrija razvila, temveč, delavci so tisti, ki lahko industrijo podprejo. Prišel bo čas, ko bodo meje odprte, Vam bodo naši delavci, kateri ne bodo še otrneli, pokazali fige — gospodje. Dalje opažani, kako se ravna z vajenci; vajence se pretepa, se jih porablja za vsa druga dela, samo za to ne, za kar so se prišli učiti. To velja zlasti za male mojstre. Ali nimamo še dovolj kvalificiranih delavcev, zato pa moramo paziti, da se naši vajenci dobro izučijo. Gospodje, tu Vas opominjamo, da, ako imate vajence, skrbite, da se bodo kaj naučili.

V tem smislu, gospodje, Vas opozarjamo. Dajte delavcu to kar zasluži, da bo lahko živel — živel sam in njegova družina. Delavci imajo prvo tisto pravico do boljšega življenja kot vi, gospodje. J. V.

Pridobitve trboveljskih premogarjev.

V 66. seji deželne vlade za Slovenijo se je sklenilo, da se vrše pogajanja glede zahtev, katere so stavili premogarji Trboveljske družbe do delodajalca, pod intervencijo vlade. Tekom pogajanj so se rešile naslednje zahteve delavcev sporazumno:

1. Družinske doklade po 1 K za delavca in po 50 vin. za vsakega družinskega člana ostanejo. Kot družinski člani se štejejo žene in otroci do 16. leta, če niso pri rudniku zaposleni.

2. Na dnevnem odkopu se postavi baraka. Delavci dobe tudi ob slabem vremenu, ko ne morejo delati, minimalno plačo, če pridejo pravočasno na delo in ne zapuste brez dovoljenja obratovodje ali paznika barake oziroma delavnega kraja, dokler traja njih delovna doba (šiht). Med dežjem so v baraki, pri ugodnejšem vremenu na delu.

3. Stanovanja se bodo takoj popravila, v kolikor je to mogoče. Razventega se bodo gradile na dnevnem odkopu barake za stanovanja in drugje pa delavske hiše, ko bodo zidarji na razpolago.

4. Ako se delavca premesti od dela njegove kategorije k delu nižje kategorije, se mu plače vsled tega ne sme skrajšati.

5. 50 %ni povišek za nadurno in nedeljsko delo ostane.

6. Kakor hitro bodo material in zidarji na razpolago, se poveča delavsko kopališče v Hrastniku in zgradi na novo v Kotredežu (Zagorje) in Kočevju.

7. Električna razsvetljava se napelje v rudniška delavska stanovanja.

Sporazumno z delavci in Trboveljsko družbo razsodi pa deželna vlada v naslednjih točkah tako-le:

1. Obstoječe pogodnine (Geding) in stalne plače (Herrensichten) se povišajo za 35 %.

2. Pogodnine in stalne plače se določijo: za profesioniste in kopače dnevno na 18 K, za mlajše kopače in vozače dnevno na 15 K, za delavke dnevno na 12 K, za mladostne delavce pod 16. letom dnevno na 9 K.

Če bi bil zaslužek manjši, se mora plačati označena minimalna plača. Da dobi minimalno plačo, mora delavec doseči najmanj 75 % storitve (Leistung), katero je dosegla njegova kategorija v letu 1917. Te obveznosti ga oprostite samo zadržki, ki bi ga ovirali pri njegovem delu, kot: pomanjkanje vozov, lesa, bencina in sploh obratnega materiala, ovire v odvažanju (slabe proge, ovire v savskem rovu in na separaciji), vročina nad 20 stopinj C v jami, plini, ogenj, voda, dež, hudi preprih, ki bi delavcu bistveno otežkočilo delo.

3. Vsem delavcem, ki ne dobe stanovanja v družbenih hišah, se plača stanarina in sicer: samcu 15 K, rodbinam do treh oseb 20 K, rodbinam do petih oseb 25 K in rodbinam nad pet oseb 30 K mesečno.

4. Rokodelcem se preskrbi orodje od družbe. Dokler rabijo svoje orodje dobe za obrabo istega mesečno po 10 K. — Glede enkratnega nabavnega prispevka se bo sklepalo v prihodnji seji.

Razprave o nadaljnjih zahtevah in spornih vprašanjih med delavstvom in Trboveljsko premogovno družbo so dovedle do naslednjega rezultata: Sklene se: 1. da se izplača najkasneje do dne 15. aprila t. l. nastopni enkratni nabavni prispevek: delavcem in delavkam po 250 K, ženam po 250 K, otrokom po 100 K; 2. povišane plače in odškodnine za obrabo orodja je izplačati za dobo od dne 9. marca t. l. naprej; 3. da dobi delavec pravico do minimalne plače, mora doseči najmanj 75 % storitve (Leistung) njegove kategorije v letu 1917. — Gospodarski komisiji za stvarno demobilizacijo se naroči, da prepusti kakih 25 barak za delavska stanovanja trboveljski družbi.

Konferenca kovinarjev.

(Konec.)

2.) Strokovni list.

Vprašanje strokovnega lista se reši na sledeči način: Za vse društvenike slovenske narodnosti v obeh osrednjih društvih, to je v »Osrednjem društvu kovinarjev in sorodnih strok« v Ljubljani in Zvezi avstrijskih kovinarjev na Dunaju dobijo slovensko strokovno glasilo »Devec«, za nemške društvenike pa »Österreichische Metallarbeiter.«

Uprava obeh listov se zavezuje objavljati njim od vodstva organizacij dopisane dopise, kakor informacije in naznanila shodov.

3.) Inventar in imetje.

a) Inventar, knjižnice (biblioteke) in blagajniško stanje tistih podružnic, ki bodo pripadale »Osrednjemu društvu kovinarjev« v Ljubljani, preide s 1. januarjem 1919 v last »Osrednjega društva kovinarjev in sorodnih strok v Ljubljani«.

b) V varstvo društvenikov, odda avstrijska zveza kovinarjev »Osrednjemu društvu kovinarjev« v Ljubljani znesek, ki odgovarja prestopivšim članom in skupnemu imetju.

Iz imetja okrajnega vodstva odpade primerni znesek, ki odgovarja številu društvnikov.

4.) Obračun za IV. četrtletje 1918.

a) Osrednje društvo kovinarjev v Ljubljani pozivlja vse prestopivše podruž-

nice Avstrijske zveze kovinarjev, da za zadnje četrtletje 1918 obračunajo praviloma z Avstrijsko zvezo kovinarjev.

b) Z ozirom na težavni položaj pri pošiljavi denarja, je ves denar od obračunov poslati »Osrednjemu društvu kovinarjev« v Ljubljano, ki ima istega naložiti v denarni zavod.

Za pravilno izvedbo prevzame zastopnik »Osrednjega društva kovinarjev« polno jamstvo.

c) Štampilje in preostale tiskovine je na račun podružnic odposlati Avstrijski zvezi kovinarjev.

Delež.

Delež, ki odpade na članstvo II. četrtletja »Osrednjemu društvu kovinarjev«, se po izvršenem pravilnem obračunu za IV. četrtletje 1918 in po oddaji obračunskega denarja za IV. četrtletje 1918 na Avstrijsko zvezo kovinarjev, izplača »Osrednjemu društvu kovinarjev in sorodnih strok« v Ljubljani.

Obračun za IV. četrtletje je tako urediti, da vsi društveniki, ki so pristopili v mesecu novembru in decembru 1918 odpadejo že na »Osrednje društvo kovinarjev« v Ljubljani.

Za v mesecu oktobru 1918 obstoječe društvenike je oddati prispevke do decembra 1918 na Avstrijsko zvezo kovinarjev.

V Ljubljani, dne 23. marca 1919.

Za Avstrijsko zvezo kovinarjev:

Jos. Bartunek.

Za »Osrednje društvo kovinarjev in sorodnih strok na slov. ozemlju« v Ljubljani:

Ignacij Mihevc.

O blagajniškem poslovanju je poročal sodr. Hlebš. Poročilo je bilo brez debate odobreno.

Sodrug Porenta poroča o pregledovanju računov, ki so vsi v redu. Tudi to poročilo se odobri.

Nato je konferenca sprejela dve resoluciji, in sicer prva na ministra Vitomira Korača v Belgrad, ki se glasi:

»Konferenca Osrednjega društva kovinarjev in sorodnih strok za Slovenijo, na kateri je zastopan po svojem delegatu tudi »Savez hrvatskih kovinarskih radnikov«, zbrana v Ljubljani na 23. sušca 1919 v mestni posvetovalnici, pozivlja ministra za socialno politiko Vitomira Korača, da naj uvede belgrajska vlada takoj že njej predloženi zakon glede obrtnega nadzorništva.«

Druga resolucija se glasi:

»Narodna vlada za Slovenijo naj izda naredbo o delavskih zaupnikih, ki ji je bila predložena, ter naj jo priobči potom uradnega lista.

Obe resoluciji sta bili soglasno sprejeti.

Nato se je konferenca zaradi posvetovanja v osrednji odbor za deset minut prekinila ter se je sestavil naslednji odbor: Kocjan Ivan, predsednik; Koleša Viktor, podpredsednik; Mihevc Ignacij, tajnik; Hlebš Ivan, blagajnik; odborniki: Vehovec Jak., Porenta Jak., Ropret Ivan, Setnikar Anton, za Jesenice: Gabriel Franc, Povše Marko, Kotar Filip, za Celje: Holzinger Ant. Kontrola: Svetek Franc, Tisler Ludvik.

Pri točki raznoterosti je govoril sodr. Mihevc: Danes je zgodovinski dan za vse kovinarje v Jugoslaviji, danes smo prišli skupaj, da se razvijemo iz otroških povojev in da začnemo biti samostojni, treba nam je delati s podvojeno silo, s podvojeno silo zaradi tega, ker kapitalizem, kakor tudi vlada, zaščitnica kapitalizma, še nista orientirana, sedaj je železo gorko in treba je pridno delati, da pridemo do moči, tiste moči, ki jo rabimo, da podremo današnji gnili družabni red.

Mlačnost, ki se še nahaja med nekaterimi kovinarji posebno pa v nekaterih delavnicah v Ljubljani, moramo ozdraviti, priti morajo vsi kovinarji do samozavesti,

da je treba kovinarje ne samo zapisati v organizacijo, temveč jih dovesti do cilja, da bodo vedeli, kaj je organizacija, da jo spoznajo, da bodo nje pomen in njeno moč vedeli ceniti.

Nato je govoril sodr. Bartunek od dunajske centrale, ki je izvajal, da imajo na Dunaju 35.000 brezposelnih kovinarjev, in da je dunajska centrala kovinarjev izplačala brezposelne podpore 1.200.000 kron v tem kratkem času. Nič manj kot 17 milijonov kron je država v Nemški Avstriji izdala za brezposelne v času po polumu Avstrije. Vseh delavcev je brezposelnih 400.000. Govornik dokazuje, kako neobhodno potrebno je, da proletariat nadaljuje s podvojeno silo svoj razredni boj, proti mednarodno organiziranemu kapitalizmu.

Sodr. dr. Korun pozdravi konferenco v imenu izvrševalnega odbora, poudarja potrebo delavskih organizacij, posebno pa v tem važnem času se ne sme nič zamuditi.

Sodr. Ing. Štebi: O velikem važnem času se zbirate skupaj, v času, ko je kapitalizem pokazal v nagoti svoje lice, pri pravljenju morate biti vsi in na vse, kajti veliki boji vas čakajo.

Konferenca je nadalje sklenila, da se članske knjižice vsled velike draginje tiskovine opuste, pač pa se v listu »Delavec« pravila objavijo.

Konferenca železničarjev, ki se je vršila istočasno v »Mestnem domu«, je poslala naši konferenci naslednji pozdrav.

Železničarji, zbrani na konferenci, na kateri sklepajo ujedinjeni železničarji SHS, pozdravljajo vašo konferenco in želijo vašemu stremljenju popoln uspeh.

Dopisi.

Iz Božjega groba (Štepanja vas) pri Ljubljani se poroča: K nam hodi maševati in pridigovat duhovnik iz škofovih zavodov sv. Stanislava. Za tiste pol ure dela služi baje 20 K, razen za voznika 8 K. Mogoče ima naročeno, da se je že večkrat v pridigi dotaknil delavcev, posebno je vzel v ondetni okolici v večjem številu bivajoče stavbene delavce na piko ter jim očita, kako visoke mezde zahtevajo. Trdi, da imajo 50 K dnevno. Ako bi vsaj polovico od tega res bilo, bi se še potrpele, ker pa še to ni istina, vzbuja to zlobno govorjenje največjo nevoljo med poslušalci, ki se vprašujejo: Ali je to res namestnik božji, ki, ali iz nevoščljivosti ali hudobije teh itak ubogih delavcev še na svetem mestu ne pusti v miru? Ljudje božji, to vendar niso besede Kristusovega namestnika.

Vrhnik. Dne 30. marca se je vršil na Vrhnikski ustanovni občni zbor usnarjev in sorodnih strok. Sodrug Novšak je v kratkem govoru razložil delo in dolžnost odbora ter sedanje mezdno gibanje na slovenskem ozemlju.

V Mežici se je vršil dne 25. marca ob ogromni udeležbi občni zbor »Mieštaler Wirtschaftvereina«. Društvo je bilo dosej v rokah nemškega uradništva. Pri teh volitvah so bili voljeni v načelstvo in nadzorstvo sami delavski zaupniki. Nadzorstvo se je volilo po listkih. Oddanih je bilo 474 veljavnih glasov. Od teh so dobili delavski kandidati: Franc Senegačnik 459 glasov, Marko Koprivnik 458 glasov, Jože Marakič 456 glasov, Gašper Recar 439 glasov, Jože Marakič 438 glasov in Martin Komar 439 glasov. V načelstvo so bili izvoljeni enoglasno: Ivan Mori, Franc Wastl, Jožef Golob, Leopold Ozimic, Franc Trbovc, Peter Logar, Rudolf Štermečnik, Franc Repar, Ivan Dlopst, Seb. Pirnat, Jakob Mlinar, Jože Ipavc, Gregor Jezernik, Ferdinand Medel in Josip Perovic.

Občni zbor je bil lepa slika naše moči v Mežiški dolini. Posebno se je čudil prijatelj in nasprotnik mirni disciplini naših ljudi. To nam daje upanje, da to ni še zadnja

zmaga in da bomo s skupnimi močmi premagali vse težave, s kojimi se ima boriti tukajšnje delavstvo.

Domači pregled.

Mezdno gibanje stavbenih delavcev v Ljubljani in okolici je končalo s posredovanjem višjega obrtnega nadzornika s povprečno 40 % povišanjem temeljnih mezd ter obljubo s strani delodajalcev za percentualno zvišanje, ako se cene živil, obleke itd. zvišajo. Poravnava ima le provizoričen značaj. Glede 8 urnega delavnika čaka delavstvo mirno na odredbo deželne vlade, ki ga pa ne bo premaknila s svojega zavzetega stališča, da je 8 ur težkega dela dovolj pri sedanjih popolnoma nezadostnih hrani in brezvrednosti denarja. Ako bi pa hotela imeti vlada vihar, ne bo ga s svojo morebitno odredbo za 10 ur dela v stavbeni obrti izzvala, kajti organizirano delavstvo bo mirno in pošteno 8 ur dnevno delalo.

Mezdno gibanje klesarjev, pečarjev, slikarjev v Ljubljani bliža se k za delavce zadovoljivemu koncu. Resen delodajalec, ki ima še čut poštenja v sebi, mora, premoreč današnji zagonetni položaj, priznati, da je stavbeni delavec poštena duša, ki se še vedno z nezadostnim poviškom svoje borne mezde začasno zadovolji, a naj si bo delodajalec tudi svest, da se je za to mirno obnašanje delavca le organizaciji zahvaliti in da bi bilo prav nevarno, zbuditi nezadovoljnost s tem, da bi se v polni meri ne izplačevale pogojene mezde. Igrati se z ognjem je nevarno!

»Državna posredovalnica za delo.« (Podružnica za Ljubljano in okolico.) V preteklem tednu (od 23. marca do 29. marca t. l.) je iskalo delo 178 moških in 41 ženski delovnih moči. Delodajalci so iskali 53 moških in 62 ženskih delovnih moči. Posredovanj se je izvršilo 78. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« je od 1. januarja 1919 do 29. marca 1919 iskalo delo 3987 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 3612 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 882. Delo iščejo pisarniške moči (152), trgovski uslužbenci (113), sluge, ključavničarji, kovači, livarji, tov. delavci, mizarji, kolarji, tesarji, čevljarji, krojači, peki, mlinarji, mesarji, natakariče, služkinje. V delo sprejme posredovalnica zidarje (103), navadne delavce, poljedelske delavce, tesarje, krojače, čevljarje, kleparje, usnarje, kolarje, mizarje, služkinje in razne druge obrtnike.

Zahvala. Vsem, ki so prispevali k naklonjeni mi podpori, posebno pa Dragotinu Regancinu in Jakobu Hudomolu kot nabitnem, se podpisana najiskrenejše zahvaljujem. — Frančiška Lebeničnik, Zagorje ob Savi.

Brezplačna zdravniška ordinacija za ubožne se vrši od 1. aprila t. l. dalje kakor pred vojno zopet samo na rešilni postaji v Mestnem domu vsak delavnik ob 10. dopoldne. Izkazati se je treba z ubožnim listom mestnega magistrata.

Kemični delavci se na celi črti prav živo zanimajo za svojo strokovno organi-

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 5. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki imajo prispevek plačan samo do 7 tedna, se opozarjajo, da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 7. prispevek t. l. že poravnan. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnajo.

zacija — Osrednje društvo kemičnih delavcev na slovenskem ozemlju. Posledice razveseljivega pokreta se polagoma prikazujejo v obliki raznovrstnih koristnih pridobitev za prizadete delavce. V kemični tovarni v Mostah so se v zadnjem času zvišale plače vsem delavcem in delavkam. Moškim je bila plača zvišana od treh do sedem kron dnevno, delavkam pa za tri krome dnevno. Delavkam - šiviljam se je pripoznalo 1 krono dnevno za obrabo šivalnih strojev. Poleg tega so vse ugodnosti, ki so jih delavci prej imeli, ostale v veljavi, na primer 25 K mesečne doklade za vsakega otroka, aprovizacijske olajšave itd. Tudi v Kolinski tovarni so se v zadnjem času plačilne razmere znatno zboljšale. Papirniški delavci in delavke v Vevčah se pridno organizirajo. Papir se je, kakor nam tiskarne pravijo, za trideset odstotkov podražil, treba bo ukreniti vse potrebno, da delavstvo od tega podražanja ne pojde praznih rok, posebno še, ker plače tega delavstva od daleč ne odgovarjajo sedanjim draginjskim razmeram. V Radečah gre stvar v ondotni tovarni naprej. Delavstvo cementne tovarne v Zidanem mostu urejuje aprovizacijsko vprašanje. Sploh se v kemičnih strokah vse organizira, kreta in giblje. Dela imajo zaupniki polne roke in to delo nam jamči za uspehe za gospodarsko in kulturno povzdigo vsega prizadetega delavstva.

Dva predloga poverjenika za soc. skrb s. A. Prepeluha na seji deželne vlade za Slovenijo. Poverjenik je interpeliral vlado zaradi sklicanja deželnega zbora. Dalje je predlagal, da se pomiloste politični obsojenci ter obsojenci zaradi manj pomembnih kaznivih dejanj, zlasti obsojenci zaradi potvarjanja potnih listov in aprovizacijskih kart, ki so ravnali v sili.

Shodi.

Ljubljana. Dne 25. marca 1919 se je vršil zelo dobro obiskan shod podružnice Osrednjega društva usnarjev in sorodnih strok, na katerem se je razpravljalo o gospodarskem položaju tega delavstva. Razprava je bila jako živahna. Ob priliki se na stvar še vrnemo.

Shod stavbinskih delavcev. V torek, 25. t. m. se je vršil zelo dobro obiskan shod stavbinskih delavcev v veliki dvorani »Mestnega doma«. Sklican je bil ta shod v namen, da povedo stavbinski delavci javnosti, kako težak boj bidejo nasproti organiziranemu podjetništvu, kako nezadostne so njih mezde v tej draginjski dobi in da ni stavbinsko delavstvo oni krivec, ki bi v tej stavbeni sezoni nosil odgovornost eventualno nezadostnemu grajenju stanovanjskih hiš. Vsi zastopniki stavbinskih delavcev so govorili zelo zmerno in pomirjevalno, kar je napravilo najboljši vtis. Shod je pozdravil tudi višji obrtni nadzornik inž. Štebi, ki je delavstvu razložil, kje leži glavna krivda današnjemu težavnemu položaju delodajalstva in delojemalstva; to je v današnji gospodarski krizi in nekonolidiranosti državnega ustroja. Opominjal je zbrano delavstvo, da se naj varuje pred pretiranimi zahtevami, katere ne bi izpodkopale le tal poverjeništvu nego tudi življenjske temelje delavstvu. Nadalje je pozdravil shod še sodr. Mihevc v imenu strokovnih organizacij, ki je neslikal v živih barvah vso mizernost in nesposobnost današnje vlade.

Svetovni pregled.

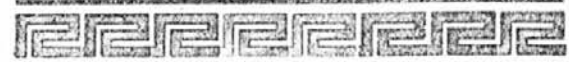
Socializacija denarnih zavodov na Ogrskem. Revolucionarna vlada svetov je izdala naredbo, s katero se odreja socializacija denarnih zavodov. Ljudski poverjenik za finance je pooblaščen, prevzeti vrhovno vodstvo vseh denarnih zavodov, oziroma staviti ista pod kontrole,

kakršno smatra za primerno, da se izvede socializacija. Vodstvo posameznih bank in hranilnic prevzamejo posebni funkcionarji, katere imenuje ljudski poverjenik za finance. Dviganje vlog je dovoljeno samo v zelo omejenem obsegu. Denarni zavodi ne smejo samostojno izvršiti nikake transakcije v vrednostnih papirjih ali drugačnih vrednotah. Kdor ima v banki ali hranilnici tekoči račun ali kakršnosibodi vlogo, mora najkasneje v 14 dneh, pri vsotah izpod 15.000 kron v 30 dneh dokazati svojo istovetnost, drugače zapade njegova vloga v korist državne blagajne.

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TOKAN
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

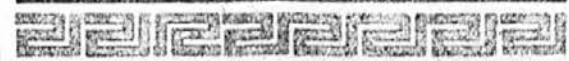
Naročajte in širite „Naprej!“

Spomni se podpornega sklada!

Več zidarjev

proti dobri plači in ugodnimi pogoji se sprejme takoj v delo. Javiti se je med uradnimi urami v „Državni posredovalnici za delo“ Ljubljana, Stritarjeva ulica 3.

Čevlji tovarne Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro- boks- in lak-usnja z usnjatimi podplati se dobe po dnevnih cenah.

Trpežni zimski

iz fine teletine z gumijastimi podplati po K 85.— za moške, K 73.— za ženske.

V zalogi Ljubljana na Bregu.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Franciščanska ulica šte. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila - za shode in veselice. -

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd. -

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Miši, podgane, stenice, ščurki in ves mrčes mora poginiti, ako porablja moja

najbolja, izkušena in povsod hvaljena sredstva. Za podgane, miši in poljske miši K 5; za ščurke K 5.—, Osobito jaka tinktura za stenice K 5; uničevalec moljev K 2; prašek proti mrčesom K 2.— in K 4.—, tinktura proti ušem pri ljudeh K 3.—, mazilo za uši pri živini K 2.—; prašek za uši v obleki in perilu K 2.—; tinktura za bolhe pri vseh K 1-50; prašek proti pernim ušem K 2.—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3.

Pošilja po povzetju

Zavod za eksport

M. JUNKER, Zagreb 6.,
Petrijnska ulica št. 3. III.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg šte. 4. prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211	1/21	Turjaški trg št. 4. v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210	1/211	Turjaški trg št. 4. Franciščanska ul. 2.
Dr. Viktor Breskvar splošno zdravljenje	1/11	3/412	Nilšerjeva ul. 12. Turjaški trg št. 4.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1	3	Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico): brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščinina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska c. 17.

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt. Pisalni stroji Adler. Vozna kolesa. Ceniki se dobe zastoj in franko.